

10 коп.

ІВАН СОЧИВЕЦЬ

БІБЛІОТЕКА
ПЕРЦЯ

№230

Щедрий
Кирило

ЗМІСТ

У стані невагомості	5
Лист з резолюціями	11
Щедрий Кирило	16
Я виходжу на пенсію...	21
Семен співає...	25
Лайкові рукавички	29
Він більше не буде...	36
На чашку чаю	42
Болільники	49
Маскарад	54
Загар	59

Іван СОЧИВЕЦЬ

БИБЛИОТЕКА «ПЕРЦА» № 230

Іван Іосифович Сочивець.

ЩЕДРЬИЙ КИРИЛО
(На українском языке)

Издательство «Радянська Україна».

Иллюстрации А. Арутюянца.

Редактор Ю. Прокопенко.

ІЛЮСТРАЦІЇ А. АРУТЮНЯНЦА

Здано до набору 15. 11. 78. Підписано до друку 21. 12. 78.
БФ 38323. Формат видання 70×108/32. Високий друк. Умовн. друк.
арк. 2,8. Обл. вид. арк. 2,28. Тираж 95 000. Зам. 05575.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська
Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

perec-ua.

perec-ua.

«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»
1979

<http://perec-ua.livejournal.com>

Іван Сочивець.
Дружній шарж.

У СТАНІ НЕВАГОМОСТІ →

Ні, на космічних кораблях я не літав. І у морські глибини не опускався. А ось у стані невагомості був. І скажу вам, що відчуття це надто-таки неприємне. Трагедія в тому, що ти сам навіть не помічаєш, коли з тобою це станеться.

Добре пам'ятаю, що я твердо ступав по землі, їв, пив, працював, утомлювався. Часом до того, що ледве ноги волочив. На стілець сяду — скрипить. На ліжку впаду — аж прогинається. Значить, вага є. Та ще й добряча, майже вісімдесят кілограмів. Виходить, ти, як усі, цілком нормальна людина.

І ось тобі — раптом невагомість. Абсолютна. І дізнаюся я про цей феномен не сам, а від своїх

близьких. Сказати б, від рідних уже. Бо саме від жінчиної матері я й довідався, що зі мною сталося. А мати у моєї дружини рідна.

Власне, почалося все не з моїх особистих кілограмів, а з якогось там, пробачте, задрипаного кожушка. Тепер же всі ніби звихнулися на тих кожушках. Як ото жінки на кримпленах та на отих перуках, що їх дехто жартома називає «парниками». Ну, як я згодом зрозумів, моя молода дружина — не виняток.

Але про кожушок. Якось повернувся я з роботи, швиденько руки помив та й до столу. Бо дуже таки зголоднів. А тут Світлана, як ранкове сонце, так і сяйнула до мене ласкавою посмішкою:

— Вітю! Похвалюся — упадеш. Уяви, зустріла сьогодні Майю Балабуху, одразу не впізнала навіть. Вона у такому кожусі, у такому кожусі, що здуріти можна... Питаю її: «Де взяла?» Каже: «Чоловік дістав». Ти мені теж дістанеш, Вітю?

Запитання було таким несподіваним, що мене ніби хто по голові обухом огрів. Я навіть не розібрав, які вона мені страви подала. А тут, як на зло, саме мати Світланина була в нас.

«Кожушок, кожушок... — метеличилося у мене в голові. — Де ж його купити та й за які гроші? Це ж десь хіба на руках, у перекупки. А та ціну таку заламає... Кожушок. А бодай би та Майя Балабуха тріснула разом зі своїм кожушком!»

— Так хіба це так просто кожушок дістати?.. — промимрив я Світлані і, зібравши зі столу, вийшов на кухню. Мию тарілки, а самому так ніяково. Аж чую шепіт Надії Гаврилівни, матері Світланиної:

— Доню моя, доню! Не те тобі щастя здибалось,

ся, ехе-хе! Скажу тобі з материнською щирістю і гіркотою: помітила я, доню, що нічого він у тебе не важить. Так собі — пух-перо та й годі.

Я остовпів від почутого. Навіть забув кран з гарячою водою закрити, доки не нагадали мені. До чекався ночі, роздягнувся, з острахом ліг. Ні, матрац прогнувся. Полежав, але страх не проходить. Підняв руку — тяжка. Підняв і опустив ногу — бехнула на ліжко.

— Ти чого бехкаєш?! — зойкнула Світлана. — Здурів?

Я принишк. Заснув у великій тривозі. Всю ніч верзлося, ніби я — звичайнісінька пір'їнка, всі на мене дмухають, а я літаю і ніяк на землю не можу впасти.

На завтра прокинувся з мокрим чубом і частим пульсом. На вулиці заплатив дві копійки і зважився. Брехня: як на мій зріст, то вага солідна. Але двох кілограмів не долічився. За одну тільки ніч. Це мене схвилювало і налякало. На роботі нервував.

Увечері зрадив. До Світлани подружки прийшли. Значить, мене ніхто не потурбує. Сів, кресленням зайнявся. А вухо таки тягнеться туди, де подружки.

— Ти попроси Кирильчука, — радить одна моїй Світлані. — Той тобі миттю кожух дістане. Кивни, моргни та й... Ха-ха!

— Мені Вітя купить, — чую Світлана відповідає.

— Не будь наївною, — інша втручається. — У Кирильчука становище, зв'язки, а твій, пробач, ким працює?

— Інженером, — пояснила Світлана.

— Пхе, подумаєш! У таких ділах нічого твій інженер не важить.

Мене почало лихоманити. Пропав сон, пропав апетит. Через кілька днів зважився — жах! — зникло ще кілька кілограмів. На стілець сідаю — не скрипить. На ліжко лягаю з розгону — підскакую, ніби м'яч. Явно, що робиться зі мною щось страшне. А тут ще якось у тестя гостювали, біля телевізора повмощувались, аж до нього родичка прийшла, кличе на хвилинку вийти. Мене якесь недобре передчуття так і шпигонуло. І справді, чую:

— Хочу попросити вашого зятя, щоб допоміг мому хлопцеві влаштуватися на підготовчі курси до інституту.

— Знайшла до кого звертатися з таким проханням, — ошелешив тесть свою родичку. — Це йому не під силу.

— Та він же у вас з вищою освітою, інженер, авторитетний.

— «Інженер», — передражнив тесть. — Ну й що з того? Роботяга та й годі. А в тому ділі, що тебе цікавить, він нуль. Нічогосінько не важить. Промаханулися ми.

Хоч і випадково вловив я ту розмову, а так вона мене вразила, що вийшов з квартири і відчуваю, що ледь землі торкаюсь. Ось-ось підхопить мене вітер і понесе, як тополиний пух.

Від того дня відчуття невагомості вже не покидало мене. І не тільки моральне, а й фізичне. У тролейбус заходжу, то обов'язково тримаюся за спинку сидіння, на стілець сідаю на роботі — щонебудь важке на коліна кладу. Помічаю, що всі

на мене дивляться, як на хворого. Світлана, Надія Гаврилівна — теща, Степан Лаврінович — тесть.

З трепетом душевним прямую у поліклініку.

— Я нормальний, як по-вашому? — питаю лікаря.

А той відступив, подивився на мене пильно і, відхиливши двері у коридор, де черга людей, і собі запитує:

— А, власне, на що ви скаржитесь?

— Мої домашні твердять, що я ваги не маю, — пояснив я лікареві.

— Ви, голубчику, заспокойтеся, — доторкнувся до мене лікар і боязко погладив по спині, — я вам дам папірець, і ви підете з ним до іншого лікаря. А вага буде, голубчику. Ви свою вагу повернете. Ви...

На вулиці я прочитав папірець і побачив, що він до невропатолога.

«Краще було б одразу у психіатричну лікарню, — подумав я. — Ні, треба кріпитися».

Своїм горем я поділився з давнім товаришем по інституту. Він працює на рибокомбінаті. Самовпевнений, задоволений, червонопикий.

— Дурню! — випалив мені товариш, поплескуючи по плечу. — Ти працюєш на заводі залізобетонних конструкцій?

— Так, — підтвердив я. — А хіба це має якийсь вплив на мою вагу?

— Великий, — пояснив товариш з рибокомбінату, — раджу тобі негайно поміняти роботу. — І він дав мені чимало цінних порад.

Через тиждень я працював на овочевій базі. Правда, не інженером. І часом доводиться важкувато. Бо доки розфасуєш різні там цитрусові, ана-

наси чи фініки, доки грибочки та помідори свіженькі зимою розподілиш, а ще ж обдзвонити треба, кого слід. Та й людей біля мене — он скільки вертяться!..

І вже я для всіх — Віталій Олександрович! Навіть для своїх домашніх. І вже Світлана моя «парник» на голові завела, у козушку модному ходить. Навіть коли й не дуже холодно. А Надія Гаврилівна, теща, як тільки з нею хто здибається та про мене мову заведе, то не нахвалиться:

— Нічого тут дивного. У нашого Віталія Олександровича становище! Вважайте, кожне його слово багато важить!..

І правда. Тепер піді мною знову стілець скрипить, і матрац вгинається, і земне тяжіння відчуваю я. Тільки ще інколи вночі приверзеться отой період, коли я був у стані невагомості. Проснуся — аж чуб мокрий. Неприємно все ж, коли ти нічого не важиш.

У ранковій пошті, що її поклала на стіл секретарка, Марко Онисимович Рибка натрапив на лист з дивним початком.

«Дорогий Марочко! — писалося в тому листі незграбним і нерозбірливим почерком. — Звиняй, що потурбувала тебе аж на службі. Це, спасибі їм, добрі люди нараяли так зробити. Мовляв, напиши йому на службу, то неодмінно відповідь прийде. Не посміє не відписати, бо, мовляв, закон такий є, щоб на кожен лист відповідь була. Так оце я й те...»

— Ну й люди, — обірвавши читання листа, сам до себе мовив Рибка. — Яких тільки ходів не знаходять, аби тебе за душу взяти. Бач, уже «Мароч-

ко». Та я з тобою свиней пас чи що? Усім Марко Онисимович, а тут — «Марочко». Ніби друг закладичний. Та й друзів таких уже давненько нема, щоб ось так безцеремонно. Але самі виши. Поробили всіх грамотними, то ось і маємо.

«Тов. Мурашенку. Розібратися і дати хід», — черконув навскіс листа Марко Онисимович червоним олівцем і розмашисто розписався. Він знав, що цей лист, як і всі інші, пройде ще чимало рук і буде скерований, куди йому й належить.

Заступник Рибки Мурашенко, глибоко розуміючи, що скарги трудящих слід розглядати оперативно, не гаяв часу навіть на їх читання. Тому на листі, що фамільярно починався «Дорогий Марочко!» він тут таки написав свою резолюцію: «Завідуючому відділом тов. Скребку. На розгляд».

«Не інакше, як хтось із земляків навідає на Марка Онисимовича, — зі співчуттям подумав Мурашенко. — Не завидую, не завидую. Бо від земляків взагалі найважче відбиватися. Вони тебе і в установі знайдуть, і вдома, як тільки адресу пронюхують, і до родичів прийдеш, то відпочити не дадуть. Ну, нехай уже там Скребко ламає голову».

Скребко мав у відділі досвідчену людину, яка скеровує скарги куди слід, тому не довго думаючи, поставив і свою резолюцію: «Тов. Шкроботу. До виконання».

І ось Шкробот, підперши лівою рукою гостре підборіддя, зсунувши на кінчик носа старенькі окуляри, взявся читати свіжий лист, помережаний трьома різноколірними резолюціями і витіюватими підписами.

«Дорогий Марочко! Звиняй, що потурбувала те-

бе аж на службі. Це, спасибі їм, добрі люди наражали так зробити. Мовляв, напиши йому на службу, то неодмінно відповідь прийде. Не посміє не відписати, бо, мовляв, закон такий є, щоб на кожен лист відповідь була. Так оце я й те. А то уже скільки й не писала, а від вас ніякої вісточки. Воно мені, сніночку, нічого й не треба, ніякої помочі. Бо, нівроку, живу, як і всі люди. Є хліб, є до хліба. Тільки ж до людей діти хоч в ряди-годи навіднуються, а ти як виїхав з села рідного, то як у воду впав. Ніби колись отой Оверко-конокрад, що боявся самосуду, та й збіг світ за очі. Я все сподівалася, що може, хоч жінку свою відправиш до мене, покажеш, яка то вона, аж теж нема та й нема. І на листи мої не відповідаєте ось уже скоро два роки. Так чи ти загордився, чи мо' в тебе така посада, що в село приїхати не можна? Тут Юхим Скрипка якимось ляпав язиком, що тобі не можна до нас, щоб себе не скомпліментувати. А що воно таке, я так і не второпала. Ну, вже ж як не можна, то й бог з ним, ми люди прості, не наполягатимемо. Ну хоч листа ж одпиши.

На тому застаюсь жива, здорова чого й тобі і сімейству твоєму бажаю. Твоя мати Мотрона Рибка».

«От тобі й маєш, — аж розгубився Шкробот. — Так це ж лист Марку Онисимовичу від рідної матері. До якого ж тут виконання? Але ж він уже зареєстрований. На ньому вхідний номер, дата і три резолюції. Тут, брат, уже ніякого заднього ходу не даси».

Шкробот відклав лист і поринув у глибокі філософські роздуми:

«Ось що таке лист і що таке служба! Потрапив би цей такий лист до Марка Онисимовича додому, і все обійшлося б спокійно, без мороки. Ну, прочитали, десь там у ящик стола чи в тумбочку поклали, а то й викинули б. І ніхто за нього не питає, ніхто на нього ні вхідного номера не поставитиме, ні резолюції. Хочеш — відповідай, не хочеш — мовчи. Твоя добра воля.

А тут дзуськи. Це вже не просто лист, а документ. Офіційний папірець. Упаси боже, пропаде, то без догани не обійдешся. Та що говорити. Коли вже сам Марко Онисимович не посмів листа собі в кишеню покласти, а дав йому хід, значить такий порядок залізний. І я цього порядку теж не порушу».

Після таких аргументованих роздумів Шкробот за всією формою написав супровідну записку:

«Правлінню колгоспу села... При цьому пересилаємо лист від вашої колгоспниці Мотрони Рибки. Просимо розібратися на місці і дати їй відповідь по суті справи».

Через кілька днів Мотрону Рибку запросили у контору правління колгоспу.

— Писали синові листа? — запитали у розгубленої жінки.

— Еге ж, писала. А ви як дізналися? Чи не лихо яке з ним? — захвилювалася літня колгоспниця.

— Повернувся ваш лист. Ось він.

— Горенько моє! А що ж там синок? — мало не з плачем добивалася Мотрона.

— Живий і здоровий.

— Пише так?

— Та ні, з резолюції догадалися. З підпису його. Ось він, бачите?

— Слава ж тобі, боже! Живий, здоровий! — зраділа Мотрона. — То давайте ж мені той листочок. Хоч на ті його рядочки та на підпис дивитимусь. Легше на душі буде.

— Е, ні, тітко, — сказали в конторі. — Хоч який дорогий вам той лист, а нам він ще дорожчий. Ніяк віддати не можемо. Ми на ньому ось теж резолюцію напишемо: «Скаржницю ознайомлено. Такого-то числа, місяця і року».

— То, може, я хоч коли там заходитиму до вас та синочковою резолюцією милуватимусь, — благально мовила Мотрона.

— Це можна. Це — будь ласка, — пообіцяли у правлінні. — Приходьте і милуйтеся. Аж доки вашого листа з резолюціями не здамо в архів.

ЩЕДРИЙ КИРИЛО

Ми часом нарікаємо: «Перевелися щедрі люди! Нині нема таких, як колись були!»

А воно зовсім не так. І нарікання ті безпідставні. Щедрих людей на світі є та й є!

Але чи не найбільше їх у моєму рідному селі. Приїдеш, побудеш день-два — душа радіє. І той тебе в гості запрошує, і той. Ну, підеш до одного, до другого, а всіх все одно не обійдеш. І рада б душа в рай, так ні серце, ні навіть шлунок не витримують.

А вже до кого не зможеш хоч забігти, то наслухаєшся: «Бач, загордився, не поважаєш нас!»

Іншим разом неодмінно вже до тих людей за-

йдеш. Тоді близькі сердяться: «Що ж це ти свій двір і свою хату обминаєш!».

І все ж серед усіх найгостинніших земляків моїх найщедрішим прославився Кирило. Нема навіть потреби ні прізвища його називати, ні на хату його пальцем тикати. Бо Кирила за його щедрість давно вже не тільки у своєму селі знають. Хоч за двадцять кілометрів заїдете у якесь село і скажіть, звідкіля ви, одразу запитання так і посиплються:

— А як там Кирило поживає?

— Чи не пороздавав він людям усього майна?

— Певно в Кирила й досі від гостей хата не зачинається?

Одне слово, про Кирилові щедроти слава по всьому Придесенні лине. І в Максимі, і в Соколівці, і в Надинівці, і в Смолині. І навіть у самому славному Чернігові, у базарний день, можна про Кирила почути.

Але, що значить,— почути? Справедливо кажуть: краще один раз побачити, ніж сто разів почути.

Як розказують люди, переконатися у Кириловій гостинності найкраще тоді, коли він «порося задавить». А щоб не прогавити цієї події, ви все частіше й частіше встаєте ні світ, ні зоря, виходите з хати і придивляєтесь, чи не палає вогонь у Кирила на городі. Як тільки запалало і запахло смаленим, збираєтесь і неквапно прямуєте на той вогонь.

Щоб не виявити себе дуже зацікавленим і нахабою, даєте зрозуміти господареві, що біля його двору ви опинилися зовсім випадково. Але, на лихо, забули вдома сірники і зайшли цигарку припалити.

Здоровкаєтесь з Кирилом, торкаєтесь рукою теп-

лого свинячого вуха, і так, ніби між іншим, заводите розмову.

— Задавили?

— Задавив.

— З центнер потягне?

— Та ви що?! Воно ж як рукавиця. Тільки чомусь їсти перестало. От ми його і під ніж.

— Забіжу на свіжину! — кидаєте ви і йдете, не оглядаючись.

— Просимо, — під ніс собі бурмоче господар і, сплюнувши, додає: — Ну й нюх собачий має! Принесли ж чорти!

А ось і вечір. І ви, як намітили собі, прямуєте до Кирила.

— Ну, запрошували, то я й прийшов.

— Сідайте, — підсовує стілець господар і подає якісь таємні знаки дружині.

Господиня, сховавши руки під фартух, сідає на лаві.

З печі йдуть такі пахощі, що ніздрі розриває. А на столі голо, як на вигоні. Тільки клейонка лисніє.

— Давайте закуримо, — простягає до вас руку Кирило, — у мене якраз цигарки вийшли. Геть усі пороздавав.

Закурюєте, а думки ваші в гарячій печі: «Це ж там м'ясце смажене, ковбаска, кров'янка, кілька куснів сала». Мовчати нема сили.

— Пальців на чотири сало? — питаєте.

— Який там біс, — пихкає цигаркою Кирило. — Казав же, їло погано.

— А смалили, то свиняка лежала як бегемот, — ведете далі.

— Чуже завжди велике. Може й слоном видатися, — відбивається Кирило. — А насправді — рукавиця та й годі.

— Сало хоч м'яке? — добиваєтеся свого.

— Хто там те сало їв! — розводить руками господар. — При нашій щедрості ніщо в господарстві не залежить. Геть усе пороздавали.

— Кому ж це ви так і пороздавали? — свердли-те очима Кирила.

— А то не маємо кому? — підскакує господар. — Самої рідні он скільки! Стегно Галі віддали, стегно Ларіону занесли, стегно — Данилові... А ще колись позичали, то довелося двоє стеген віддавати. Ребер ніхто не хоче. А ми люди — щедрі...

— Ну, хоч на холодець лишили собі щось? — прискіпуетесь, задихаючись від пахощів, що несуться з печі.

— З чого ж той холодець? — зітхає Кирило. — Одну голову Степанові віддали, другу... — Господар раптом накидається на дружину:

— А ти чого дримаєш, сидячи?! Сум тільки наго-ниш своїм сопінням! Іди та лягай собі! Ми ось ще закуримо та й теж будемо той...

Кирило припалює другу вашу цигарку і солодко потягається:

— Натомишся за день, то ніг і спини не чуєш. А завтра ж до роботи. Треба лягати раніше та хоч виспатись...

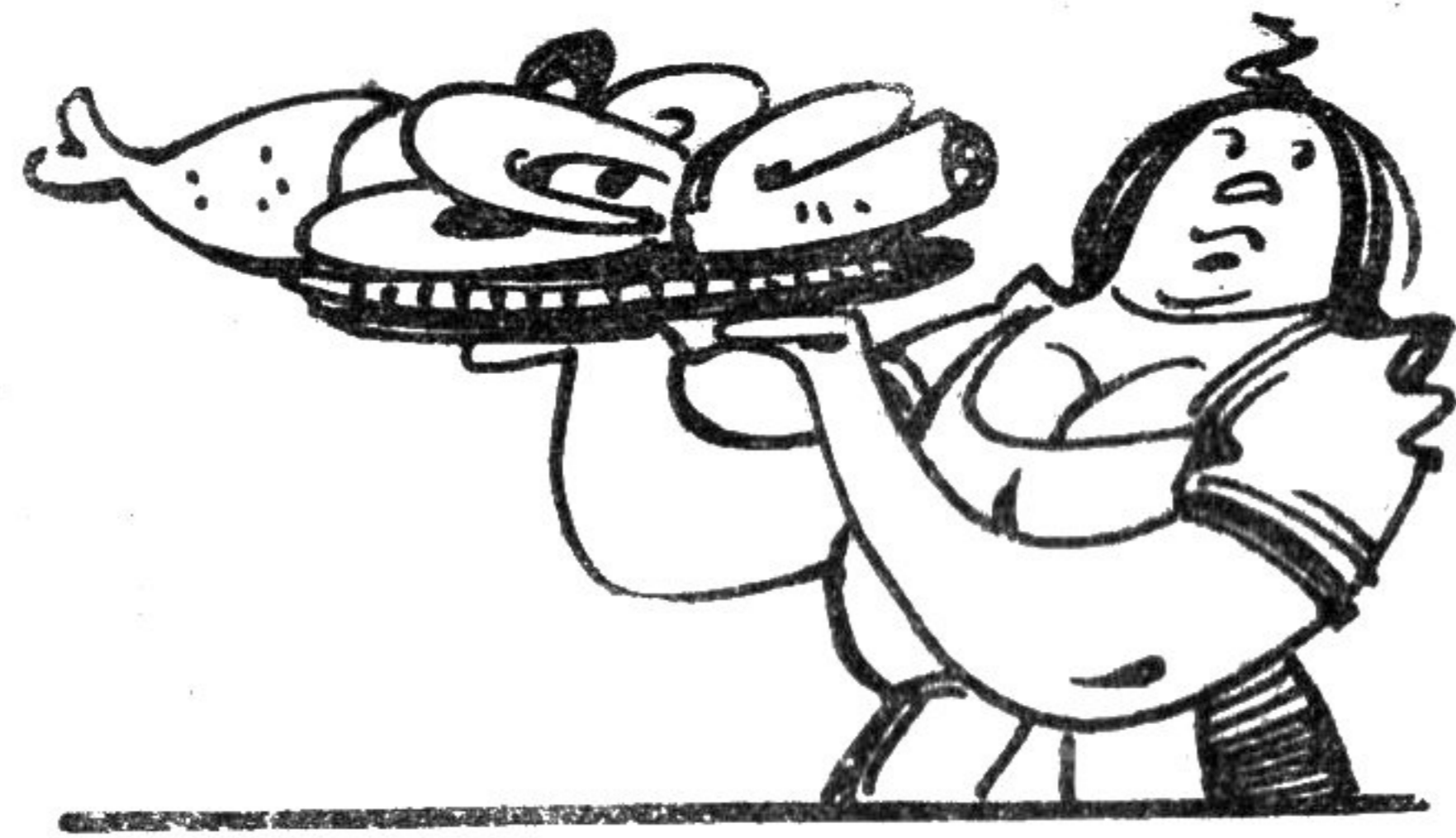
Ви з серцем прощаєтесь і, не солоно посьорбавши, залишаєте Кирилову напівтемну хату. Бо блимає однусінька лампочка.

На вулиці ви зупиняєтесь і гарячково підрахо-

вуете, скільки ж то стеген і голів було у Кирилової «рукавиці»? Тьху, ти! Якесь чортovinня! Оглядаєтесь на його хату і раптом помічаєте, як у вікнах спалахнули яскраві вогні електрики. Навіть видно Кирилиху, яка жваво бігає від печі до столу, від столу до печі...

Через кілька днів підіть до крамниці і ви там неодмінно почуете розповіді про Кирилову гостинність. Але Кирило — то таке, анекдот. А мої земляки, мої милі чернігівці справді напрочуд славні і щедрі люди.

Я ВИХОДЖУ НА ПЕНСІЮ...

— Ну, ось і все... — якомога спокійніше, переборюючи зрадливе тремтіння в голосі, мовив я, із співчуттям і жалем дивлячись на Григорія Платоновича. Бо вірив, що він занадто дорожить мною.

Я не посмів випалити одразу всього, бо такі боявся, щоб своїм несподіваним повідомленням не призвести директора до інфаркту.

«Треба бути невдячною скотиною, щоб ось так зненацька, як обухом по голові, приголомшити таку милу, таку чутливу людину», — думав я, ще простуючи до кабінету поки що з усною заявою.

— Що значить — «Ну, ось і все»? — насторожено запитав Григорій Платонович, не зводячи з мене очей.

— Розумію, як вразить вас моя заява, — стримуючи сльози, що ось-ось мали бризнути, сказав я, — але й до мене будьте благодюшні. Роки, втома. Пора, як говориться, на заслужений відпочинок... Та ви, прошу вас, заспокойтеся, не сприймайте все так близько до душі! Знайдете й мені заміну. Може, не одразу, не за один день. Бо такого працівника, як я, будемо відвертими, знайти не так і просто. Отже...

— Ви це серйозно? — подався вперед Григорій Платонович і аж почервонів.

— Так. Цілком серйозно, Григорію Платоновичу, — майже пошепки підтвердив я свій намір, намацуючи поглядом графин, щоб, на випадок чого, тієї ж миті подати директорові склянку води.

— Заява є? — простягнув руку директор.

— Поки що нема.

— Сідайте й пишіть! — директор подав мені аркуш паперу.

Я сів і неслухняною правицею написав заяву.

— З якого числа увільняєтесь? — сухо запитав Григорій Платонович.

— Якщо можна, то з завтрашнього, — з острахом мовив я, відчуваючи, що з моїм директором ось-ось щось трапиться.

— А з сьогоднішнього не хочете?

— Як ваша ласка, — ледь поворухнув я своїм суконним язиком.

— Прошу! — вигукнув Григорій Платонович і черкнув червоним олівцем навскіс аркуша: «До наказу».

«Молодець! Мужня людина! — подумав я, виходячи з кабінету. — Інший на його місці так не розстався б. Ще б канючив залишитися хоч на два-три місяці. Просив би знайти собі підходящу заміну. А цей, як сокирою по мотузку. Рубонув і все. Перестраждає день, посмокче валідолу та й заспокоїться».

Збуджений щойно пережитим, я забіг у відділ, накинув на себе плащ, насунув на голову капелюха та й вискочив на вулицю. Іду, нічого перед собою не бачу. Тільки думаю й думаю. І думки ті про одне-єдине.

«Значить, сам я вирвався. На волю випурхнув, — міркую собі. — Пенсіонер! Коли хочеш, лягай, коли хочеш, вставай, куди хочеш, іди. Одне слово, особа без обов'язків».

Я став. Оглянувся довкола. Все вирує, все кипить. Мчать тролейбуси, вицокують по рейках трам-

ваї, люди кудись поспішають. На ходу газети читають, перемовляються. А моє діло — сторона.

«Так, значить, твоє діло — сторона, — обпекла мене думка. — Бо ти папірець підсунув, заявив, що на завжди роботу свою залишаєш, та й кінець. А як там бідному Григорієві Платоновичу? Такий удар! Може, там досі лікар з шприцем біля нього клопочеться. Він же на тебе, як на кам'яну гору покладався. А ти, личино невдячна, шарах його своєю заявою. Безжалісно. За одну хвилину таку людину міг у могилу загнати. Які ми часом бездушні! А коли б ось так з поля бою? Трибунал тобі, дезертире нещасний, та й уся мова-розмова... Не уявляю навіть, як він говоритиме про мене на прощання. Це ж не на день розлука, не на місяць... Ще розплачеться, бідолаха, або знепритомніє на трибуні...»

Ноги мої самі повернули до місця роботи. Григорій Платонович з голови не виходить. У мене й намір уже визрів. Ось прийду, заяву заберу, заспокою директора, зніму з нього траур.

Проштовхуючись у приймальню, я застряв у натовпі нашого активу. Одні заходили в кабінет директора, інші поспішно вибігали. Усі такі заклопотані, що на мене ніхто й уваги не звернув.

«Не інакше, як Григорій Платонович лежить непритомний, — страх пронизав мене наскрізь. — А як помер? Ось що можна натворити однією дурною заявою».

— Що там? — боязко торкнув я жінку з місцевому і витер очі хустинкою.

— Як — що? Готуємось Семигривого на пенсію проважати, — на ходу кинула жінка, навіть не зиркнувши на мене.

Тю! Семигривий — це я. Виходить, мене випроводжатимуть так поспішно. Дивно. Хіба це горить?

— Може, краще б завтра, бо ще ж і промовців не підготували — ніби у відповідь на моє здивування, долинуло з-за прочинених дверей кабінету.

«Бач, вагаються, — трохи заспокоїв я себе, — треба негайно дати відбій».

Працюючи ліктями і тулубом, я проштовхався у кабінет і піднесено звернувся до Григорія Платоновича:

— Заспокойтеся і ніяких зборів не готуйте. Я передумав. Я забираю свою заяву і про вихід на пенсію більше навіть не заїкнуся.

— І рада б душа в рай, так гріхи не пускають, — відомим прислів'ям рішуче мовив директор, торкнувшись рукою картонного ящика, що стояв у нього на краю стола. — Про збори уже оголошено, подарунок вам купили, так що, самі розумієте, людей обманювати не можна... Доведеться таки вам піти на заслужений відпочинок.

І я пішов. Спокійно. Уже не боячись, що через мене з Григорієм Платоновичем станеться якась нещастя.

СЕМЕН СПІВАЄ...

Ідемо з райцентру. Завідуючий клубом Павло Підгірняк запросив мене до себе у гості.

До Лебединки далекувато. А ніч така темна, що хоч око виколи. Але під враженнями від концерту художньої самодіяльності так приємно, весело. Розговорилися.

— Які гарні пісні, — кажу я, — слухаєш — за душу бере.

— Правда, що гарні, — погоджується Павло, — тільки часом боляче дивитися на наших естрадних співаків.

— Це чому ж? — питаю.

— А тому, що виходить на сцену співак чи співачка і неодмінно тягне за собою шнур з мікрофоном.

— Бо без мікрофона в задніх рядах і голосу не почують,— підтакую.

— Виходить, артистом хочеться бути, а сил малувато,— продовжує Підгірняк.— Часом до конфузу доходить. Виспівує дівчина у мікрофон, підтанцьовує, щоб хоч цим слухачів причарувати, а тоді забудеться, заплутається ногами в шнурові та й... Ха-ха!

— Нічого не поробиш. Перевелися Паторжинські,— зітхаю.

— А от і ні,— раптом заперечив мені Павло.— Не перевелися. Якщо хочете, то і в нас є.

— Паторжинський? — перепитую іронічно.

— Та ні,— засміявся Підгірняк! — Не Паторжинський, звичайно. Семен. Але голос — сила!

— І співає? — добиваюсь.

— Ще й як,— захоплено вигукує Павло.— Вийдеш з хати, коли ото ще тільки на світ займається, а вже чуєш пісню. Далеко в полі. То, значить, Семен оре. Оре й співає. Уже як затягне, як візьме високу ноту, то й трактора не чути. Тільки Семена.

— І зі сцени співає? — цікавлюсь.

— Ні. Не можемо впросити. Ви б нам, Семене, у клубі співали, благаємо. А він тільки сміється: «Дорого це вам обійдеться. Заспіваю на всю силу, то й вікна у клубі повилітають. А тихо не зможу». Ось так воно. В полі співає з охотою. На вулиці іноді теж. А до клубу калачем не заманиш.

— А батьки його співають? — допитуюсь.

— Батько співав. Сильнощій голос мав,— розповідає Павло.— Старші люди пам'ятають, як колись на лісопилці, що була біля нашого села, гудок зіпсувався. А треба було зміну оповістити. Сюди-туди, а гудок тільки шипить. Що робити? Хтось порадив, до Семенового батька звернутися. Той, мовляв, допоможе. Знайшли, просять на лісопилку їхати мерщій. Щоб прогудіти звідтіля. «А чого це мені туди їхати? — сказав Семенів батько.— Я можу й з дому. Тільки карбованця дайте, щоб потім горло підправити». Нікуди діватись — дали. То він як заревів — в усіх навколишніх селах було чути...

Нашу цікаву розмову перебив їздовий, що досі мовчки поганяв коней по непролазній багнюці.

— Тпру! — сіпнув він за віжки. — Здається, ми не туди заїхали.

Підгірняк зіскочив з воза, присів, обдивився довкола і сумно підтвердив:

— Точно заблудилися. Ні села попереду, ні шляху. — Куди ж ти дивився?! — крикнув Павло на розгубленого їздового.

— Та нікуди. Ви ж ото про Семена говорите, а я заслухався та, видно, й задрімав.

— От роззява! — розсердився Підгірняк.— Я ж бо чую, що колеса аж підплигують. Шукай тепер дорогу в такій пільмі. Ех, ти!

Спробували їхати прямо — рівчак. Повернули ліворуч — густі кущі. Можливо так до ранку і крутилися б на одному місці, аж раптом з-за далекого пагорбка блиснув жовтий промінчик світла, і над

нічним полем полинули неперевершеної краси і сили звуки:

Дивлюсь я на небо
Та й думку гадаю...

— Гей-ей! — радісно закричав Павло. — Семен співає! Паняй направо!

Скоро ми під'їжджали до огорнутої сном і спокоем Лебединки.

— От вам і наш Семен! — підштовхував мене Підгірняк. — Чули, як співає? А ви кажете, що перевелися сильні голоси...

Я щиро радів за Семена. Радів з того, що він хоч і не зі сцени співає, але своїм людям, своїй рідній землі.

І ще я був вдячний, що Семен співає не в мікрофон, бо, не почувши його дужого голосу, ми б так і переночували в полі.

ЛАЙКОВІ РУКАВИЧКИ

Суботній ранок. Андрій Пророк, захопивши креслення, зібрався до товариша, з яким і у вихідні мізкують над удосконаленням цікавого пристрою до верстата.

— Зачекай! — сказала Ангеліна, дружина Андрія. — Зайдеш зі мною у «Сезон», можливо, я виберу собі якусь обнову. До свят.

Вийшли з дому разом. І ось вони в «Сезоні», спеціалізованому магазині, де завжди аж очі розбігаються не тільки від красивих товарів, а й від принадних жінок.

Ангеліна заглянула у відділи трикотажу, білизни, капелюшків і перейшла у відділ плащів. Тут вона собі вибрала один до вподоби.

— Подивишся, як він на мені сидить,— сказала Ангеліна і потягла чоловіка до приміркової. Але тут товпилося кілька жінок. Черга Ангеліни була за високою, стрункою блондинкою з великими синіми очима, яка приміряла синтетичну шубку.

Андрій належав до мужчин-однолюбів, тому він скоро проковтнув гарячий клубочок, що раптово підступив йому до горла, і, напружуючи волю, відвів погляд від блондинки.

«І де вони такі беруться?» — тільки й подумав.

Пророкові здалося, що плащ на Ангеліні сидить гарно, тому він миттю збігав до каси, заплатив гроші і допсміг дружині зодягнутися. Подаючи їй сумку, Андрій помітив, що на столику, біля приміркової, лежать лайкові рукавички.

«Це тієї, синьоокої,— Андрієві вдруге підкотився до горла гарячий клубочок.— Видно, забула. Шубку приміряла, а рукавички зняла й забула».

— Ну, я пішов! — повернувшись спиною до столика, кинув Пророк своїй дружині, непомітно зминаючи в руці лайкові рукавички.

— Тільки не засиджуйся! — мовила на те Ангеліна, задоволена, що придбала собі модний плащ.

— Не турбуйся,— заспокоїв дружину Андрій, прядучи очима по рухливому жіночому натовпу.

«Будь-що знайти молодичку, вручити їй пропажу,— гарячково думав Пророк.— Уявляю, як вона зрадіє, подякує. Та й привід для знайомства не грубий, не парочитий. Вона одразу побачить, що

має справу з людиною вихованим, галантним. Біда тільки, що жіночка зникла з очей. Тепер спробуй знайти».

Андрій, надійно запхнувши м'які рукавички у внутрішню кишеню піджака, вийшов на вулицю. Оглянувся довкола — нема. Як на те, він не дуже й запам'ятав, як вона одягнена. Хоча, у неї ж повинен бути згорток у руці. Шубка.

На щастя, на тролейбусній зупинці Пророк побачив високу жінку з чималим пакунком. Бігцем туди. У тролейбус ледь всунувся. Доки пробився до середини, жінка вже була спереду. Напружився, ще трохи проштовхнувся.

— Тихіше, ви! — зауважив літній чоловік, явно роздратований тим, що ніхто з молодих не поступається місцем.

— Ці здоровані скоро нам по головах ходитимуть,— додала жінка з вінком цибулі на шиї.— Їм на старших начхати.

Андрій причаївся на місці. Дуже не хотілося щоб на нього оглянулася й та, синьоока. Бо тоді все пропало. Через кілька зупинок людей стало менше. Але доки Пророк допхався до дверей, жінка з пакунком вийшла.

— Зупиніть, будь ласка! — звернувся Андрій до водія.

— Готуйтеся до виходу своєчасно! — зауважив той.— А то боїтеся тепле місце залишити!

На наступній зупинці Пророк вискочив з тролейбуса і бігцем подався назад.

«Ну, слава тобі,— зрадив він, побачивши струнку жіночку, що з пакунком прямувала до скверу.—

Тепер я від тебе не відстану. Зараз підйду, вручу знахідку і... Неодмінно треба записати адресу, номер телефону. Не може бути, щоб вона залишилась байдужою. Джентльмени нині на вулиці не валяються. А вона, видно по всьому, молодичка культурна».

Їх відділяла відстань кроків у сорок-п'ятдесят. Пророк бачив перед собою красиві туфлі, гарні, як вирізьблені, ноги у світлих панчохах, такий же світлий приталений плащ і пишну, пшеничного відтінку, зачіску, перев'язану чорною стрічкою.

Ще прибавити крок і знайомство відбудеться. Андрій вийняв одну, нагріту власним тілом рукавичку, погладив і навіть понюхав. Від неї йшли ледь чутні тонкі пахощі духів. Аж у голові запаморочилось від того аромату.

Саме в цей час жінка з пакунком порівнялася з досить молодим мужчиною, що зовсім несподівано виринув з потоку пішоходів. Обоє зупинилися, радо привіталися і завели розмову. Стояли вони довгенько. Потім мужчина жестом показав на лаву у сквері, і вони пішли й сіли. Зовсім близько одне до одного. Блондинка навіть пакунок поклала не посередині, а збоку, за собою.

Пророкові стояти було незручно. Негарно пнем стовбичити посеред тротуару. Тому він, щоб не пасти у поле зору власниці рукавичок, теж пішов у глибину скверу. Ходив, палив сигарету за сигаретою, м'яв у руці рукавичку, нюхав і все думав та всілякі догадки обмірковував.

«Те, що вона заміжня, не може викликати ніякого сумніву,— думав Андрій.— Такі довго у дівках не засиджуються. Але цей зустрічний — не

чоловік. Не може ж вона своєму чоловікові побачення призначати на вулиці. Випадковий знайомий? Ні, з випадковим по стільки не говорять. Не сідають так близько. Але чому вона у магазині була сама? Моя ж мене потягнула. Значить, чоловік десь у відрядженні чи на відпочинку. Дурне й моє становище. Ходи, тупцюй, а чим все це закінчиться? Добре, як вона жінка вдячна...»

Заболіли ноги. Пророк сів. Захотілося їсти, але плюнути на все і їхати додому уже не було як. Лайкові рукавички, як та чортяча червона свитка з сорочинського ярмарку, міцно тримали Андрія.

Майже півтори години тривала розмова блондинки з невідомим мужчиною. І увесь цей час терзався Пророк, чекаючи позитивного кінця свого задуму. Коли ті підвелися і попрощалися, Андрій, як на пружинах, зірвався з місця і рушив слідом за жінкою. Та наздогнати її все не щастило.

То по дорозі його зупинив якийсь телепень, попросивши сірника, то жінка ще кілька разів заходила у магазини, зустрічала знайомих і довго з ними розмовляла. А коли настала найсприятливіша хвилина зупинити і вручити рукавички, блондинка круто повернула за риг і поцокала каблучками по сходах, що вели у підвальне приміщення. Андрій підняв голову і побачив на стіні будинку прозаїчну вивіску: «Хімчистка».

Пророк терпеливо чекав. Нарешті жінка вийшла. З'явилася перед самими очима. Правда, була вона без пакунка і мало скидалася на ту, котра купувала шубку.

«Її тут ніби теж почистили,— подумав Андрій.—

І туфлі ті, і плащ той, і зачіска, а обличчя зовсім не те».

— Пробачте,— вклонився Пророк, я за вами майже увесь день ганяюся і тільки тепер наздогнав.

— Не зрозуміла вас,— зупинилася жінка, насторожено глянувши на Андрія.

— Бачите? — вийняв Андрій рукавички.

— Бачу. Але навіщо це мені? — знизала плечима жінка.

— Це ж ваші,— зробив найприємнішу посмішку Пророк.

— Нема за що похмелитися, то хочете збути? — з докором кинула жінка, рушаючи з місця.— Соромно! Такий ще молодий!

— Візьміть, це ваші! — аж скрикнув Андрій.— Ви їх забули, коли шубку приміряли.

— Ніякої шубки я не приміряла і не думала купувати,— уставилась на Андрія розсерджена жінка.— І відчепіться, бо міліціонера покличу!

— А пакунок? — з розпачем запитав Пророк.

— Тьху, причепа якась, а не мужчина! — підвищила голос жінка.— Пакунок — то чоловікове старе пальто. Ось у чистку здала. А рукавички? Нате, дивіться! — і жінка справді дістала з сумки рукавички. Тільки не лайкові, а замшеві.

Розчарований і знервований приплентався Андрій Пророк додому. Аж під самий вечір. Він мовчки роздягнувся, потім згадав про рукавички і так, щоб не бачила дружина, зі злістю кинув їх у відро для сміття.

Вночі Андрія мучили кошмари. А вранці, коли умивався, почув здивований вигук Ангеліни:

— І який це дурень мої рукавички у сміття викинув?! Учора цілий день шукала — ніби у воду впали. А сьогодні, дивлюсь, у відрі.

— Може сама, роззява! — буркнув Андрій і без найменшого апетиту сів снідати.

ВІН БІЛЬШЕ НЕ БУДЕ...

Другим питанням на профспілкових зборах був розгляд персональної справи Сергія Тиняка.

— Товариші! — звернувся до присутніх головуєчий, — як не прикро, але факт, що наш Тиняк порушив трудову дисципліну. У понеділок він не вийшов на роботу. Дозволу на те ні в кого не питав, нікого й не попередив. Які будуть пропозиції?

— Нехай Тиняк сам скаже, які в нього були причини! — вигук із залу.

— Правильно! Послухаємо його пояснення! — підтримав інший голос.

— Тиняк, вам слово! Тільки коротко! — сказав головуєчий, відшукуючи поглядом винуватця.

Погляд той пробіг три ряди місць, заповнених чоловіками й жінками, а на четвертому спинився

на огрядній постаті ще молодого чоловіка з круглим рожевим обличчям, увінчаним плескатим носом, сірими замріяними очима і пшеничними, під колір волосся на голові, бровами.

— Встаньте! — попросив Тиняка головуєчий, бачачи, що той і не збирається зрушити з місця.

Тиняк, похнюпившись, ні на кого не дивлячись, підвівся. Крісло під ним, звільнившись від солідної ваги, жалібно і ніби співчуваючи заскрипіло. А в залі запала тиша.

— Ми вас слухаємо, — дзенькнув олівцем по стакану головуєчий. — Розкажіть, чому ви не з'явилися на роботу?

Тиняк переривисто зітхнув, але голови не підвів.

— Може, людина хворіла! — почувся чоловічий голос. — А тут одразу...

— Ха! Знаємо ми, чого це дехто хворіє саме у понеділок, — заперечив йому інший голос.

— А що, у понеділок хворіти не можна? — підвівся з місця сухорлявий, з гострими вилицями і впалими щоками чоловік. — Для чого ці натяки? По собі не міряйте! У хвороби понеділок не вихідний, то міг і Тиняк у понеділок занедужати!

— Я теж думаю, що Сергій Тиняк без поважної причини не зробив би прогулу, — підтримала жінка з першого ряду.

— То нехай і скаже, що там у нього сталося, — підхопила інша жінка. — Ми ж не інквізитори якісь, що безвинного до стовпа потягнемо. А пояснити треба. Порядок такий.

— Давайте організовано! — закликав до порядку головуєчий. — Хто бажає виступити — підносьте руку!

— Про що ж виступати, коли Тиняк ще й ротом не плямкнув на своє виправдання! — загули в залі.

— А може, він соромиться,— гукнув хтось.— Це вам не в компанії балакати, а перед зборами. А в нього, може, натура така, мовчазна.

— Ці товсті взагалі флегматики,— кинув репліку сусіда Тиняка.— Ти з нього слова не витягнеш. У мене є знайомий один, як оце Сергій. З ним ні мови, ні розмови. Плечима він вам «Запорожця» підніме, а розмову заведи з ним — тільки сопе. Був з ним такий випадок...

— Та ми що, товариші, зібралися сюди анекдоти розповідати чи спогадами ділитися?! — знову головуєчий.— Тиняк, а ви будете говорити? Та хоч людям у вічі дивіться! Ви визнаєте, що у понеділок не були на роботі?

— Визнаю,— ледь чутно видавив із себе Тиняк, ще нижче опустивши голову.

— І вам не соромно?

Тиняк зітхнув, крутячи в руках зім'ятий картуз. Але мовчав.

— А чого це ми одразу соромимо людину?! — вдруґе підхопився сухорлявий мужчина з гострими вилицями.— А якщо він справді хворів? Це ж моральна травма!

— Так нехай так і скаже, що хворів! А ні, то хоч вину свою визнає! — уже роздратовано доводив головуєчий.

— Товаришу Тиняк! Сергію! — лагідно почала жінка, член місцевкому, звертаючись до винуватця.— Ви розумієте, чого ми від вас хочемо? Бачу, що не розумієте. Ну, тоді давайте розберемося

логічно. У понеділок ви на роботі не були? Ну, скажіть прямо!

— Не був,— підтвердив Сергій.

— Ви хворіли?

— Ні,— майже пошепки мовив Тиняк.

— Ага, ясно. От ми й підходимо до істини,— оживилася жінка, член місцевкому.— Значить, ви прогуляли? Прогуляли. Ось так і скажіть людям. Чесне визнання своїх помилок завжди знижує ступінь покарання. Визнавайте — прогуляли?

— Ні,— тихо, але категорично заперечив Тиняк, так і не глянувши на людей.

— Є пропозиція зробити на п'ять хвилин перерву! — оголосив розгублений головуєчий.— Тільки не розходьтесь! А ви, Тиняк, добре подумайте, що говорити після перерви!

Члени президії і актив зібралися на нараду.

— Треба рятувати становище! — стурбовано сказав голова комітету профспілки.

— А що тут рятувати? Оголосити Тинякові догану для годиться та й усе,— поступила пропозиція.

— Це нам не дуже вигідно,— заперечив голова комітету.— Буде перевірка, прочитають протоколи зборів, а тут стягнення. Значить, слабка трудова дисципліна в колективі. Виховна робота на низькому рівні. Ні, це не метод.

— Так, а що ж робити?

— Треба будь-що добитися, щоб Тиняк визнав свою помилку і засудив її. Та ще й дав слово, що таке більше не повториться. Йому на користь і іншим наочний приклад, що за порушення по голівці не гладять.

— А що, як Тиняк і далі мовчатиме?

— Ось-ось, для чого ж ми й перерву зробили,— пояснив голова комітету.— Є ж у нас актив. Когось негайно підготувати для підстраховки.

За п'ять хвилин збори знову продовжувались.

— Товаришу Тиняк! Встаньте і поясніть зборам, чому ви у понеділок не були на роботі? — почав усе заново головуючий.

Тиняк, похнюпившись, ні на кого не дивлячись, підвівся. Крісло під ним вдруге жалібно заскрипіло.

— Ви визнаєте, що у понеділок не були на роботі?

— Визнаю,— знову ледь чутно видавив із себе Сергій і замовк.

— І вам не соромно?

Тиняк зітхнув і заходився крутити в руках геть зім'ятий картуз.

— Дозвольте! — раптом пролунав дзвінкий чоловічий голос.— Я скажу.

— Говоріть! — дозволив головуючий, витираючи піт з обличчя.

— Прогул, зроблений Тиняком у понеділок,— факт ганебний! — переконливо почав свою промову середніх років мужчина з приємним обличчям, на якому так і світилося розуміння свого покликання і обов'язку.— Факт, повторюю, ганебний! Це цілком усвідомлює і він сам. Тиняк, запевняю вас, добре розуміє, що прогул — це недодача продукції державі, це порушення трудового ритму колективу, це, коли хочете, може й несвідомо зроблений, але злочин! Ось чому Тиняк мовчить. Його пече сором. Він у думках б'є себе в груди, карається і

кається. Він, як я розумію, просить у всіх нас пробачення, визнає й засуджує свою поведінку і щиросердечно запевняє, що прогулів більше допускати не буде!

— Ви погоджуєтеся з цим, товаришу Тиняк? — звернувся до винуватця головуючий.

— Та що ви його, як Ісуса Христа, розпинаєте?! — втретє підскочив з місця худорлявий мужчина з гострими вилицями.— Ну, вже ж сказано, і всім ясно, що він більше не буде! Нехай краще сяде, бо ще знепритомніє! Простояти стільки на ногах — не жарт!

— Правильно! — дружно загули в залі.— На тому й закінчимо! Він більше не буде!..

— Сідайте, будь ласка! — звернувся до Тиняка зраділий головуючий.— А збори на тому вважаю закритими!

НА ЧАШКУ ЧАЮ

Незадовго до обіду до Валерія Димчука відвідувачка зайшла. Не постукавши, не запитавши дозволу. Можна було б, вибачившись, і не прийняти, пояснивши, що перерва, але на порозі стояла худенька, зморшкувата та ще й якась розгублена бабуся.

«Тепер треба бути пильним,— подумав Димчук.— Бо не приймеш, а вона топтатиметься у коридорі під дверима, хтось із старших дізнається, що відправив,— чекай неприємності. Краще вже так: задовольнив ти відвідувача чи ні, а приймай, хоч поговори з ним».

— Сідайте, будь ласка,— ввічливо запросив Валерій, сподіваючись, що розмова буде короткою, а клопотання відвідувачки не дуже складним.— Що у вас?

Бабуся, поглянувши на свої старенькі черевики і, пересвідчившись, що вони чисті, ступила на паркет, пройшла до стільця і сіла на самому краєчку.

— Та ви зручніше сядьте,— сказав Димчук,

зиркнувши на годинник,— і, будь ласка, коротко про свої справи.

— Еге, синочку, як я уже до тебе добилася, як я уже сіла перед тобою, то коротко не вийде. У мене такий інтерес, що довго розказувати. Так, що ти вже вислухай та не перебивай, то краще зрозумієш, чого оце я прийшла.

— Ви мені пробачте, будь ласка,— Валерій ще раз глянув на годинник,— але у нас саме обідня перерва. Хочеться щось перекусити. Може б, я вас через годину?..

— А тобі ж це кудись іти чи з собою їсти маєш? — поцікавилась бабуся, зручніше вмоштуючись на стільці.

«Ну, прийняв на свою голову,— картав себе Димчук.— Одразу було скажи, що перерва — і квит. Почекала б і в коридорі. А так ні відправити, коли уже сидить перед тобою, ні слухати, бо пора обідати. Треба буде поцікавитись, як старші колеги у таких випадках поступають».

Валерій Димчук тільки недавно призначений на посаду. Він дуже дорожить і навіть пишається нею. А досвіду, як приймати людей та як справи вирішувати, ще немає. Особливо боязно, щоб хтось із відвідувачів не поскаржився на нього, не звинуватив у бюрократизмі. І ось тобі цю бабу лихий підсунув. Ніби на випробування.

Димчук, сподіваючись, що присоромить відвідувачку, нахилився до портфеля, дістав звідти згорток з хлібом і ковбасою, а також невеличкий термос.

— Беру з собою,— пояснив Валерій,— щоб не бігати у кафе чи буфет. Там черги, затримаєшся,

а відвідувач на тебе чекатиме. А це вже не годиться.

— Дуже добре, похвально,— закивала головою бабуся.— До відвідувача треба ставитися чуйно. Про це і в газетах пишуть і по радіо говорять. То ти їж, синок, а я посижду, почекаю.

«Грамотна,— подумав Димчук.— Газети, видно, читає. До такої на зуб не попадай. Власне, зубів у неї, бачу, малувато, а вирізка з газети неодмінно знайдеться. Де треба, то відразу й тицьне під ніс: дивіться, мовляв, як треба на скарги трудящих реагувати».

Валерій дістав бутерброд, хотів уже відкусити шматок хліба, але перехопив примружений погляд бабусі, спохватився.

«Надивиться як я тут обідаю,— майнула думка,— і вже неодмінно скаргу напише. Тоді цей хліб і ковбаса мені боком вилізуть. Треба щось придумати».

— А знаєте, бабусю, давайте ми вдвох пообідаємо,— запропонував Димчук.— Я не дуже й голодний. Поснідав гарно. А ви підкріпіться, то швидше свою історію викладете. До речі, як вас величати?

— Величати мене Уляна Матвіївна,— зраділа бабуся,— а від обіду, спасибі, не відмовлюсь. Так поспішала, так поспішала, що не встигла й душу закропити. Скажи на милість, які нині гарні люди в установах сидять! Ти до нього у справі якійсь приходиш, зі скаргою чи проханням, а він тебе сісти запрошує та ще й обідом пригощає. Виходить, погоріла моя Федора Микитівна. Вона все не вірить, що так гарно приймають. У тебе ковбаса

лікарська? Ну й добре. Мені м'якенька подобається. Літа...

Валерій розділив хліб, ковбасу, і обідати стало веселіше, приємніше, бо ніхто тобі в рот не заглядає.

— Термос у мене малуватий,— поскаржився Димчук.— На одного розрахований. Усього ж не передбачиш.

— Нічого, нічого,— заспокоїла Уляна Матвіївна,— я багато не п'ю. У тебе що?

— Чай,— сказав Димчук:

— Кава краще б,— зауважила Уляна Матвіївна, витираючи руки об полу кофти.— Нині вона у моді. Але обійдемося і чаєм. А взагалі раджу тобі брати бутерброди більші і термос також. Різні відвідувачі бувають. Не всі ж такі сухі, як я.

— Ось перерва й минула,— зрадів Валерій, що скоро здихається відвідувачки.— Слухаю вас. Радий буду допомогти вам, — звернувся він до Уляни Матвіївни.

— А котра це година? — спохватилася відвідувачка.

— Третя,— поглянувши на годинника, сказав Димчук.

— Ну, ти бачиш! — стукнула себе по лобі Уляна Матвіївна.— Розсілася, розп'якалася, чайок попиваю, а вдома ж справи! А хотіла я розповісти, що газу у нас немає. Ось уже третій тиждень. Мука та й годі, коли кухня без вогню. Так, що ти, синку, поклопочися! Ну, біжу!

«Тю! — аж присвиснув Димчук, коли за відвідувачкою зачинилися двері.— Газу їй заманулося. Скільки люди жили без газу і обходилися. А тут

три тижні нема, то вже пороги оббиває. Ну, з цим ділом я до начальства не піду. Незручно дрібницями голову морочити. Яюсь перемелеться».

І все ж, другого дня Валерій, збираючись на роботу, попрохав дружину:

— Поклади мені трохи більше хліба і ковбаси, а в термос, тільки у більший, кави налий.

— Кави нема, тільки чай,— сказала дружина, підозріло глянувши на чоловіка.

Димчук не думав, що бабуся знову прийде, але побажань її не забув. А Уляна Матвіївна прийшла. І точнісінько у такий час, як і вчора. Коли Димчук збирався обідати.

— А я до тебе, синку, знову,— уже сміливіше заговорила бабуся і одразу попрямувала до стільця.— Відносно газу ти, звичайно, уже розпорядився. Ну й спасибі. Я дуже рада, що на такого чуйного працівника натрапила. А Федора Микитівна усе не вірить. Затята у мене подруга.

— Будемо знову чай пити,— з роздратуванням у душі, мовив Валерій.— Просив у дружини кави, але, виявляється, не знайшлося.

— Це не біда,— підсунула стілець до столу Уляна Матвіївна.— Я невибаглива. Чай теж тонізує.

Вона з'їла хліб з ковбасою, а чаю випила повну склянку.

«Апетит — дай боже,— відмітив про себе Димчук.— Така сухенька, така маленька, а їсть і п'є, ніби за себе кидає. Ну, більше ти в мене не скуштуєш! Досить! Нема дурних! Бач, знайшла теплий прийом!»

Бабуся, як і вчора, по обіді зібралася та хутенько й подалася з кабінету, гукнувши з порога:

— Так не забудь же, синку, про газ поклопотатися, бо біда!

— Вас багато таких, а я один! — сердито буркнув Валерій у слід Уляні Матвіївні.— Самому газом тим займатися клопітно, а до начальства я не піду. Що ще про мене подумують, дізнавшись, що навіть від старенької не зумів відкараскатись.

Чи то воно передчуття які існують, чи то на Валерія страх напав, щоб у бюрократизмі його не звинуватили, але третього дня він ще більше взяв із собою харчів і термос літровий.

«Пронесло,— зрадив Димчук, коли до обіду лишалося всього кілька хвилин.— Відчепилася причепа. А то з моїм м'яким характером уже не знав, що й робити. Яюсь же треба, щоб і скаржника не обидити і начальства не дратувати. Ох, ця служба! Скільки вона нервів вимотує!»

Валерій нахилився до портфеля, але двері ледь чутно відчинилися, і до кабінету зайшло дві бабусі. Одна — то Уляна Матвіївна, а друга?..

— Бачу, не спізналися. Доброго дня! — як близька родичка, звернувшись до Валерія Уляна Матвіївна.— А це зі мною Федора Микитівна. Прийшла, бо ніяк не вірить, що є такі симпатичні люди в установах: і справу твою вирішують та ще й чаєм пригощають. Давай, вирішила я, поведу та покажу. Нехай переконається.

— Сідайте до столу! — тремтячим голосом запросив геть розгублений і злий Димчук, дістаючи хліб, ковбасу і літровий термос з чаєм.

Обід тривав трохи довше, ніж у попередні дні. Бо й Федора Микитівна не скупилася на комплі-

менти на адресу такого молодого і такого чуйного службовця.

— Щоб була сама не прийшла, не повірила б Уляні Матвіївні,—говорила Федора Микитівна.—А тепер мовчу. Справді, як це гарно, що й на скаргу твою реагують та ще й чаєм тебе пригощають. Які люди!

А Димчук слухав ті медові слова, а сам метикував, як це його зробити так, щоб і газ у людей був, і до начальства не йти та не турбувати дрібницями.

Два дні після тих відвідин Валерій обідав у буфеті. Два дні не було Уляни Матвіївни. А на третій прийшла. Весела така, усміхнена. І навіть уже не зігнута, а струнка, гарна.

— А я з собою нічого не брав! — різкувато зустрів її Димчук.— Термос зіпсувався!

— А я до вас не обідати прийшла! — хитро підморгнувши, мовила Уляна Матвіївна.— Я з подякою. Від себе особисто і всіх сусідів. У нас тепер, спасибі вам, газ є. То ми чай удома п'ємо. Запрошуємо й вас на чашку!

БОЛІЛЬНИКИ

Вдома сам, бо дружина до дочки поїхала. Збирався і я, але щось прихворів.

— Випий крапель і полеж,— наказала мені дружина.— А головне — не хвилюйся. Завтра я повернуся.

Було послухай розумної поради, і все обійшлося б. Так ні, часом нашому упертому братові хоч кілок на голові теши, то не допоможе. Цілий день тримався. І крапель випив і полежав, а стало вечоріти — лихий мене підбив до телевізора сісти.

Увімкнув, аж за кілька хвилин футбол. Ну, тут мене уже мотузком не відтягнеш. Та ще дурну натуру маю: учеплюся за якусь команду — болітиму за неї до кінця. Навіть, коли вона терпить поразку за поразкою.

Сиджу. Захопився так, що забув, де я й є. Нема вже для мене ні підлоги, ні стелі, ні землі, ні неба. Тільки й бачу, що м'яч, футболістів та ворота.

Доки команди розкачувались, то ще нічого. Сприймаю все спокійно. А почалися цікаві комбінації та складні ситуації у грі, то ніби мене самого хто в груди б'є. І так я розхвилювався, що аж серце розболілося. Спочатку легко, а далі сильніше.

Еге, це вже, чую, не на жарт. Накапав ліків, випив. Не допомагає. Ноги підкошуються.

Дотупав до телефону. Повагався трохи, але страх узяв своє. Набрал 03, зрозумів, що дівчина все записала. На всяк випадок замок і засувку на дверях звільнив. А сам, тримаючись за стіну, у спальню поплівся, до ліжка.

Не знаю, скільки я пролежав, але очі відкрив від тупоту в квартирі. Глип — двоє в кімнату зайшло. У білих халатах. Один із чималою скринькою.

«Значить, вони, лікарі,— перемагаючи біль, полегшено зітхнув я.— Тепер мені нічого не страшно».

— Федю, щось я нікого не бачу,— штовхнув високого ставного хлопця з вусиками, той, що тримав скриньку.

— Помовч, Гришо,— відмахнувся високий,— наші грають. А я вже думав, що так і не пощастить побачити цей матч.

— Тю, а я й не звернув уваги на телевизор,— збуджено вигукнув той, що зі скринькою. Тобто Гриша.— Диви, диви, як погнав! Зараз, зараз... Ех, недотепа, з-під носа м'яча забрали!

Цікаво, який рахунок? — обізвався високий, тобто Федя.

— Не хвилюйся,— заспокійливо мовив Гриша.— Ось подивимось, то й почуємо. Та ти сідай,— показав він на стілець, на якому півгодини тому сидів я.

«Та вони приїхали хворого рятувати чи футбол дивитися? — промайнула у моїй голові сердита думка.— Зайшли, людини ще не бачили, а на екран очі повірячали».

Я хотів крикнути, але з жахом відчув, що язик мій ніби приріс до піднебіння. Думка працює, очі бачать, а слова вимовити не маю сили.

— По-моєму, там дощ періщить,— сказав Гриша, штовхаючи Федю.

— Це я й сам помітив,— відгукнувся той.— Он у четвертого і в сьомого які великі плями на майках. Падають бідолашні.

— Я їм не завидую,— поспівчував Гриша.— У таку погоду грати — кара господня. Пам'ятаю, був я колись на нашому стадіоні у таку погоду...

— Та цить! — гримнув Федя.— Глянь, що робиться біля тих воріт. Так, так... Давай, давай! Та бери ж м'яч! Молод... Го-о-л!..

Я, видно, на якусь мить провалився у безпам'ятство, бо стрепенувся й розплющив очі від неймовірного крику, що сухо пролунав у квартирі.

Та що ж це таке? Обидва лікарі сидять проти телевизора, спинами до дверей спальні. Той, що Федя, на моєму стільці, а той, що Гриша,— на скриньці, яку він поставив «на попа».

«Невже вони, негідники, зовсім забули, чого сюди приїхали? — бухала в мене думка,— невже їм футбол так запаморочив голови, що обидва сидять без тями?»

Мені знову захотілося крикнути і смачно вилаяти таких рятівників, але голосу поки не було. Тоді я рвонувся з місця, щоб стати на ноги, але тільки й того, що скотився з ліжка і впав на килимок, що лежав на підлозі.

— Федю, що це гепнуло? — чую, запитує Гриша.

— То он там захисник упав. Видно, дуже таки слизько на полі — монотонно відповідає Федя.

— Хе-хе! — розсміявся Гриша.— Та ти жартівник. Хіба ж так у кімнаті бемцне, коли футболіст на стадіоні упаде?

«Огрить би тебе по шиї, то одразу оглянувся б та й побачив, що то гепнуло,— сяйнула в мене

лиха думка.— Сидять, як глухарі, хоч стріляй у них».

Я трохи отямився і поповз до тих, з «швидкої». Бо зрозумів, що тільки матч закінчиться, їх і слід простигне. А я можу дуба врізати. Та й інше мене мучило.

— Диво,— тільки тепер стрепенувся той, що, з вусиками, Федя,— чого ми сюди приїжджали?

— Виклик був,— пояснив той, що сидів на скриньці. Гриша.

— А де ж хворий? — знову Федя, з ноткою занепокоєння в голосі.

— Хазяїв взагалі нема,— сказав Гриша.— Це ми, друже, адресу переплутали. Не в ту квартиру потрапили. Ото влетить нам.

— Не біда, зате футбол подивились,— заспокоїв Федя.— Поїхали!

— Шкода, що на перший тайм не встигли,— скурушно мовив Гриша, підводячись зі скриньки.— За цими хворими світа божого не побачиш. А матч цікавий. Пішли!

Я якраз доповз до цих хлопців у білих халатах. І таке у мені закипіло, що де й голос узявся.

— Куди — пішли?! — ухопив я обох за холоші штанів.

— Ой! — верескнув з переляку й несподіванки Гриша, замахуючись на мене скринькою.

— Ти що?! — гримнув на нього Федя, висмикнувши штанину з моїх слабких пальців.— Це ж, видно, хворий. Бери!

Дві пари дужих рук миттю занесли мене на ліжку.

— Що з вами? Що у вас болить? — тремтячими губами запитав той, що Федя, взявши мене за руку і слухаючи пульс.

— Скільки? — прошепотів я благально.

— Ще не порахував, заспокойтеся, все буде гаразд,— сказав лагідно мені лікар.— Тільки пробачте і не заявляйте на нас.

— Рахунок який? — показуючи очима у бік телевізора, добивався я.

— А-а,— спохватився Гриша, дістаючи зі скриньки апарат для вимірювання кров'яного тиску.— Зрозумів. Два-один,— підморгнув він мені,— два-один.

— У-у-х! — видихнув я з себе гаряче повітря.

— Погано? — злякався Федя.

— А хто виграв? — запитав я, боячись, що неприємна звістка доконає мене.

— Наші, наші! — нахилився до самого мого обличчя Гриша.

— Ну, слава тобі...— відкинув я руки і блаженно заплющив очі.

— Що з ним? Він кінчається! Шприц! — крикнув Федя, прикладаючи руку до мого серця.

— Уже не треба,— підводячись, бадьоро сказав я.— Оскільки наші виграли... Ех, хлопці-молодці, гадаєте, що тільки ви так уболіваєте. Я теж болільник. І ще, більш затятий, ніж інші.

МАСКАРАД

Семен Тихонович Синиця одержав листа. Не службового і не в контору. А особистого, додому. У конверті лежала невеличка цупка листівка. Це було повідомлення, що в селі Яблуневому відкривається новий будинок культури, і разом запрошення приїхати, щоб узяти участь у новорічному маскараді з цієї нагоди.

«Якого тільки коника й не викине той Буряченко,— замислився Семен Тихонович, прочитавши листівку.— Мало того, що врожаями гримить, так ще й тут хоче себе показати. Їхати? чи не їхати?» — завагався Синиця.

— Їхати! — вигукнула дружина Семена Тихоновича, молода вчителька Лариса Петрівна, довідавшись про те запрошення. А щоб остаточно розвіяти чоловікові вагання, додала: — Залишимося дома зустрічати Новий рік — я знаю, чим все закінчиться: посядете з комірником та й будете крєктати два дні у жаркій хаті.

— Чому ти думаєш, що обов'язково в хаті? — заперечив Синиця другу частину жіничиних дово-

дів. Заперечити першу у нього не вистачило впевненості.

— А куди ж тут можна ще подітися? У ту первісну хижу, що клубом іменується, ніхто й носа не поткне. Ще обвалиться. Кому це кортить залишитися інвалідом?!

— Ну, ти мені не дорікай! — розсердився Семен Тихонович.— Теж любиш під'їдати. Клуб той усім вам на кінчику язика. Ти дивись, які в мене ферми! А то — клуб. З нього ні м'яса, ні молока. Самі дурні танцюльки. Та ще яке-небудь «Свято святого Йоргена» крутитимуть вам кожного тижня!

«Треба таки їхати,— здався в думках Синиця.— Залишишся вдома, то не комірника боязко. З тим посидів, поговорив і ніякої тобі критики. Страшно молоді. Це ж повивертають кожухи, засвітять голову з величезного гарбуза і колядуватимуть тобі всю ніч під вікнами. Допікатимуть, щоб клуб збудував. Єдиний порятунок — голову під подушку. Ну, цього разу є нагода втекти».

— Я тебе під Мартина Борулю підлаштую,— защебетала Лариса Петрівна.— Зробимо так, щоб тебе на маскараді ніхто не впізнав.

— А ти ж ким будеш? — запитав Синиця.

— Е, це секрет. Зумієш — сам там розгадаєш, а ні, то так і буде. Хоч повеселюся та добре на сміюся. У нас же таки ніде.

Яблунівка справді, як яблуня навесні, палала суцвіттями різноколірних вогнів. Та найяскравіше, найпривітніше палахкотів ілюмінацією новий будинок культури.

Грає духовий оркестр. У величезному залі шмигають у смішних масках, у чудернацьких костюмах хлопці й дівчата, чоловіки й жінки.

Синиця, наряджений дружиною у старомодну чумарку, взутий у чоботи, з вусатою маскою на обличчі пішов межі люди, шукаючи знайомих. Але більшість так замаскувалася, що годі було й упізнати. Лариса Петрівна десь пурхнула, що й слід її простиг.

Доки Семен Тихонович незвично оглядався, до нього підбіг парубок у вигляді Назара Стодолі й потяг до танцю.

— Ну, як вам, пане Боруля, оцей будиночок? Люкс? Ви, навіть збираючись у дворянство, про такий не мріяли. Правда?

— Нічого собі,— буркнув Синиця, човгаючи чобітьми по паркету.

— Бо тут і голова колгоспу — люкс! — вигукнув «Назар Стодоля». — Думає про людей, про культуру дбає.

— Нині всі дбають,— кинув Синиця, аби хоч щось відповісти.

— Де там усі,— не вгавав прудконогий парубок.— Он у Лубівці така ще розвалюха стоїть, що глянути гидко. Кажуть, тамтешній голова Синиця навіть збори на стайні проводить, бо смертельно боїться заходити до клубу.

— Брехня! Зборів ми взагалі не проводимо! — вирвався Семен Тихонович з обіймів парубка.

«Бач, нахаба! Чужий, а знає, що в нас діється. І що він за один?» — думав розлютований Синиця, примостившись у буфеті і цмулячи свіже прохолодне пиво.

Семен Тихонович трохи заспокоївся, знову зайшов до зали і почав шукати свою Ларису Петрівну. Та її ніде не було.

— Когось шукаєте, що так, тее-то, як його, очима стріляєте? — раптом підлетів до Синиці «пан Возний». — Ліпота яка! — показав на залу. — Не даремно воно й співається: «Всяка іміє свій ум голова». Розумний цей Буряченко, дбайливий. У нього молодь не біжить із села. Не те, що у Синиці з Лубівки.

— Але у Синиці ж із м'ясом, салом і молоком теж діла на рівні,— заперечив Семен Тихонович.

— Ге-е, дурне сало — без хліба, тее-то, як його,— розпалився «пан Возний». — Хто про культуру не дбає, той, видать, голови на плечах не має,— майже віршем завершив він свою розповідь і зник у натовпі.

«Приїхав, дурень,— дорікав сам собі Синиця.— Краще було вдома сидіти та з комірником тее-то, як його... Птьху! Той чорт перевернув усе нутро, своєю гидкою мовою памороки забив! Легше вдома слухати під вікном колядки про клуб. Бо тут навіть під подушку не сховаєшся...»

Думки Синиці перебив... Але дідько його знає, хто й перебив. Перед ним, ніби з-під землі, виринуло «Свиняче рило». Так, так. Саме оте рило з «Сорочинського ярмарку».

— Рох-рох,— рохнуло «Свиняче рило». — Милуєтесь палацом? Як на мене, то споруда занадто велика. Тут знадвору і рила не дотягнеш, щоб шибку видавити. Доведеться бігти у Лубівку. Там усі вікна в клубі повисаджую, навіть рила не піднімаючи. Ха-ха! Постарався Синиця. Ха-ха. Рох-рох!

Далі Семен Тихонович уже не міг терпіти цих досить прозорих натяків і відвертих глузувань. А

коли побачив, що до нього прямують «Іван Карась» і «Солопій Черевик», то швидко сховався за колону, а потім стрілою вилетів на вулицю, знімаючи на ходу остогидлу маску.

Він заліз у свою «Волгу» і довго сигналив, доки прибігла його розчервоніла, збуджена Лариса Петрівна.

— Де ти пропадаєш? — накинувся на неї Семен Тихонович. — Поїхали додому, бо мені щось у голові метеличиться. Видно, перевтомився.

— Та ж після маскараду буде відкриття, — вигукнула Лариса Петрівна.

— З мене й маскараду досить! — крикнув Синиця.

Усю дорогу в нього роїлася одна думка: «Треба таки новий клуб побудувати. Бо ще один такий маскарад, і я потраплю до божевільні. А наступний новорічний маскарад будете ви у Лубівці гуляти. Я тоді теж декому покажу «Свиняче рило»!

Десь через тиждень Синиця збирався у відрядження. Він дістав жінчин чемодан, розкрив його і раптом побачив там маски й одяг «Назара Стодоли», «пана Возного», а на додачу ще й величезне «Свиняче рило», яке ось-ось могло голосно рохнути.

ЗАГАР

Від моря Юлія Панасівна повернулася така за-смагла, ніби з бронзи відлита. Хоч на п'єдестал ставай — дивитимуться, як на пам'ятник. Тільки ж до п'єдесталу далеко, а показати себе так хочеться. Так кортить вразити всіх отим перетворенням, що його робить з людиною південне сонце.

— Колю! Я хочу загар свій показати, — мовила Юлія Панасівна до свого чоловіка, милуючись собою перед дзеркалом.

— То вийди, стань на площі та й показуй! — відповів на те Микола Денисович не без іронії.

— Ніби я в тебе така вже нерозумна, — обидилась Юлія Панасівна. — Але для чого я тоді їздила з тобою в Крим, коли про це ніхто й гадки не матиме?

— На роботі побачать, — мугикнув чоловік.

— Що на роботі побачать? — не зрозуміла Юлія Панасівна...

— Загар.

— То не те,— блиснула очима дружина,— обличчя у всіх за літо стає засмаглим. А ось тіло...

— То ти, що — виставку влаштуєш? — не зрозумів чоловік, чого добивається жінка.

— Я гостей запрошу,— сказала Юлія Панасівна.— На цю ось неділю. Не заперечуєш?

— Запрошуй,— погодився Микола Денисович.

У неділю до Юлії Панасівни зібралися найближчі подруги. І, правду сказати, жодна з них не обійшла мовчанкою свого захоплення загаром господині.

— Юліє Панасівно! Це ви? Ні, ні. Зустріла б вас в іншому районі, то не впізнала б. Та ви спражнісінька мулатка! — вигукувала Віра Сидорівна, чоловік якої працював разом з Миколою Денисовичем. Тільки на меншій посаді.

А як до лиця вам загар! — аж у долоні сплеснула Гарматючка, яка сама ніколи не загоряла, бо боялася, щоб ластовиння не виступило. А воно в неї чомусь, як літо, ніс обсипає дуже рясно.— Вам таки південь тільки на користь і на користь.

— Не люблю слухати сама і говорити комусь компліментів,— не втрималась і Зоя Олександрівна, жінка похмура і ехидна,— але не збрешу, коли скажу, що загар зробив вас молодшою. І набагато. Обличчя — писанка та й годі.

— Обличчя — то ще не все,— защебетала Юлія Панасівна, збуджена такими похвалами.— Побачили б ви все інше. Ось ходімо.

І гурт жінок, як зграйка пташок, галасливо подався у спальню господині.

Ніхто з чоловіків не бачив, що робилося у тій спальні, але чули, як звідти летіли захоплюючі вигуки.

А Юлія Панасівна показала подругам не тільки руки і ноги, а й спину свою, і все, що тільки можна показати, не порушуючи кордонів, які умовно оберігаються предметами жіночого туалету.

Після оглядин жінки, вражені щойно побаченим, висипали в кімнату, до обіднього столу і, не скуплячись, ще й ще хвалили вроду Юлії Панасівни, так гарно доповнену загаром, надбаним лише ціною курортної путівки.

По обіді гості чемно прощалися з господарями, міцно тиснули руку Миколі Денисовичу, цілували Юлію Панасівну. Чоловіки в руку, а жінки — у бронзові шоки.

У районному центрі не треба багато часу, щоб ті ж люди мали нагоду знову здибатися одне з одним. Чоловіків робота зводить, а жінкам і вулиця чи базар — непогане місце не тільки «добрий день» сказати, а ще й словом перекинутись, якусь там годину чи дві.

Отож і Віра Петрівна, і Гарматючка, і Зоя Олександрівна не дали, як на другий день після гостювання побачилися. Зустрілися, привіталися та й тему розмови швидко знайшли.

— Ну, бачили ви цю Юлю?! — першою почала Віра Петрівна.— Отак мордяку засмалити на сонці та ще й хизуватися! Ти б розумом хвалилася, а то закоптилась, як баняк у печі, ще й показує.

— Знала б вона, як негарно, коли жінка своєї

вроди немає, а показує ту паляницю підсмажену,— підхопила Гарматючка.— Нехай би вже молоде — то дурне, йому й засмалитися не гріх. А то старуля! Я глянула — мало не пирснула зо сміху, та спохватилася, бо ж чоловік залежний від її Миколи Денисовича.

— То ще й чоловік такий, тютя-матютя,— не втрималась і Зоя Олександрівна.— По курортах возить. Це все рівно, що зі своїм самоваром у Тулу їхати. Ха-ха!

— Вона й так не блищить вродою, а той загар її на десять років старшою зробив,— знову вставила своє Віра Петрівна.

— А я їй навмисне тицьнула фразу, ніби вона помолодшала від загару,— підхопила Зоя Олександрівна.

— Мало того, що обличчя своє, руки показала, то ще і в спальню потягла. Щоб усю себе показати,— додала Гарматючка.— А на що там дивитися? Тьху!

— А звідкіля б ми знали, де у неї бородавка? — А так знаємо. Ха-ха! — залилася сміхом Віра Петрівна.

Довгенько ще подруги «відбілювали» загар Юлії Панасівни, та все ж розійшлися. Знали, що ще не раз гомонітимуть про це з насолодою.

Але то жінки. Їхні чоловіки куди скромніші у таких розмовах.

Зустрілися чоловік Віри Петрівни з чоловіком Зої Олександрівни та тільки привіталися:

— Привіт,— уклонився чоловік Віри Петрівни.— Так, що там на лівій нозі у Юлії Панасівни?

— Привіт,— відповів чоловік Зої Олександрівни.— Бородавка. Та ще й, як шовковиця.

І розійшлися. Їм нема коли розп'яткувати.

А Гарматюк, той на вулиці взагалі не любить теревенити. Він хіба на роботі слівце кине, та й порине у свої справи.

— Між іншим, ніхто з вас не знає, що на нозі у Юлії Панасівни...— не втримавшись, кинув якимось Гарматюк своїм товаришам, а слова ті, як то буває, коли говорять по секрету, долинули й до Миколи Денисовича.

І вже по всьому райцентру на загар Юлії Панасівни багато хто дивився загадково, ніби просвічуючи її одяг. І перешіптувались веселенько.

А Микола Денисович скоро увільнився з роботи. За власним бажанням. У зв'язку з переїздом в інший район. Де ще загар Юлії Панасівни анікогісінько не цікавив...

